

Alfta baptistförsamling 100 år

AV JACOB GRUNDSTRÖM.

Genom det inflytande, som före detta prästmannen Anders Wi-berg och andra utövade på en stor del av Hälsinglands läsare, förbereddes marken för baptismens inträde på olika platser i landskapet. När så Näs Per Persson från Orsa började sina missionsresor i olika delar av Hälsingland, skedde på många håll ett genombrott för baptismens idéer. Vid en andra missionsresa i Hälsingland år 1856 bildade Näs Per Persson bl. a. en baptistförsamling i Bollnäs socken. Församlingen bildades i Stenmans gård i Edstuga. Edstuga var vid denna tid ett centrum för läseriet inom Bollnäs socken. I denna by brukade också den namnkunnige kolportören Erik Andersson från Ockelbo och andra stanna på sina resor och hålla samlingar.

Bollnäs baptistförsamling bildades

den 19 sept. 1856, men tyvärr finns inga uppgifter kvar från dess första verksamhetstid. Till församlingen i Bollnäs anslöt sig baptisterna i Alfta. År 1857 den 10 dec döptes fyra personer från Alfta och vann medlemskap i Bollnäs baptistförsamling. Dessa var enligt uppgift: Soldaterna Jonas Snäll och Per Hedin samt deras hustrur Marta Hedin och Anna Snäll. De är därför att anse som de första baptisterna inom Alfta. Under år 1858 döptes ytterligare ett tiotal personer från Alfta och anslöt sig till församlingen i Bollnäs. Starka motsättningar mellan församlingen och dess ledare gjorde dock att församlingen inte kunde fortsätta sin verksamhet. Församlingen nybildades därför och har sedan ägt bestånd.

På grund av dessa motsättningar inom församlingen beslöt baptisterna i Alfta att utgå ur församlingen i Bollnäs och bilda en självständig församling i Alfta. Man hade en förhyrd lokal hos Skarps Olof Persson på Bränderna, som upplåtit en sal i övre våningen av sin gård. I oktober 1858 kom Näs Per Persson från en missionsresa i Norrland till Alfta. Han var på hemväg till Orsa men stannade några dagar hos sina vänner här. Den 16 okt. samlades man till möte i sin lokal under Näs Per Perssons ordförandeskap och beslöt bilda Alfta baptistförsamling. Till församlingen anslöt sig 17 personer. Av dessa hade 14 tillhört Bollnäs, 1 Orsa och 1 Sundsvalls baptistförsamling. Samma dag församlingen bildades döptes en 18-årig flicka Brita Lundberg, senare gift Jansson. På sin ålderdom kallades hon allmänt "Moster Brita".

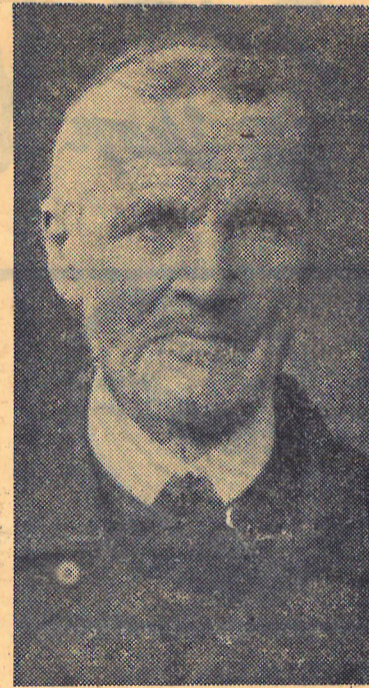
Till föreståndare för den nybildade församlingen valdes J. Alf-tin. Denne emigrerade dock och i hans ställe valdes skraddare Elis Sundell, men även han innehade posten endast en kort tid och man valde då H. Alftrén, som stannade på sin post några år på 1860-talet.

År 1860 besöktes den unga församlingen av Anders Erik Backman, som med stor framgång då verkade inom Hälsingland. Backman var född i Rogsta den 8 okt. 1839. Han genomgick några klasser vid Hudiksvalls elementarläroverk, blev döpt vid 19 års ålder och reste ut som baptistpredikant. Han fick röna mycken fiendskap, men vann också stora framgångar. Även i Alfta blev han medlet till mångas omvändelse och förening med baptistförsamlingen.

Pastor Henning Söderberg.

Baptismen mötte under sin första tid mycken motsägelse. Detta visade sig också i Alfta. Näs Per Perssons första besök mötte starkt motstånd hos många. Även den nybildade församlingen fick vidkännas motstånd och mistroende. Så t. ex. blev Anna Snäll uppkallad till dåvarande kyrkoherden och förhörd och förmanad att lämna den baptistiska villfarelsen. Soldaten Per Hedin blev kallad till sin kompanichef och fick en skarp tillrättavisning för sitt handlingsätt. Det berättas också om en änka, namnet anges inte i berättelsen, vilken hade en son och en dotter i konfirmationsåldern och som blev förelagd av kyrkorådet att sända barnen till

Näs Per Persson som bildade församlingen.

konfirmationen. Hon reste i stället från Alfta till Sundsvall men återkom om några år.

År 1865 inflyttade en skollärare och predikant vid namn C. L. Hamrén till Alfta. Han verkade där till 1867, då han avflyttade. Han var troligen en av de lärare, som fick avsked från lärartjänsten för sin trosuppfattnings skull och nu reste i församlingarna och utövade sin verksamhet. Det märkliga är att Alfta baptistförsamling genom denne lärare upptog skolverksamhet både i Runemo och Stormyra. Alfta, blev därmed ett av de många exempel i vårt land, där de frikyrkliga upptog skolverksamhet, och detta ofta före kommunerna. Hamrén upptog även söndags-skolverksamhet.

En nedgångsperiod.

I slutet av 1860-talet upplevde församlingen en nedgångsperiod och dess offentliga verksamhet låg nere. På över två års tid besöktes inte församlingen av någon

tillresande predikant. För att få slut på detta dödläge i församlingen tillskrevs Stockholms distriktsförening med bön om predikohjälp. Som svar på denna framställning kom pastor, f. d. klockaren och skolläraren Gustaf Palmquist församlingen till hjälp. Palmquist var en av den brödertrio — Johannes, Gustaf och Per — som är oupplösligt förenad med baptismens första tid här i landet. Palmquist lyckades få arbetet i gång och ingjuta nytt mod hos församlingens medlemmar.

Vid denna tid fick också församlingen sin vidsträcktaste spridning inom socknen. Även till det från Kyrkbyn rätt avlägsna Svabensverk kom baptismen att vinna anslutning. Bruksledningen vakade dock över att "sekterska möten" inte fick hållas inom brukets domäner. I en ämbetsberättelse den 12 aug. 1887 skriver pastor J. A. Hjälms: "Baptisterna hava för ett par år sedan hittat även till denna avlägsna ort och värvat 3 anhängare, men till följd av att bruksägarna utfärdat förbud för sekterska mötenes hållande å brukets område, har baptisterna icke spritts vidare". För hållande av utomkyrkliga sammankomster måste man söka sig till enskilda hem, som inte stodo i beroendeförhållande till bruksledningen.

Församlingens första pastor

År 1894 anställde församlingen sin första pastor Karl Roos. Han stannade dock endast ett och ett halvt år på platsen. Sedan var platsen vakant till 1899, då pastor Daniel Nordin kallades att tjäna Alfta och Ovanåkers baptistförsamlingar. Han uppehöll tjänsten i två år. Pastor H. Söderberg kallades till platsen 1910 och uppehöll tjänsten till 1919 och har även senare under flera vakansperioder varit församlingens pastor. Söderberg efterträddes av David Tillman och Tillman av C. V. Liljenberg åren 1923—1925. År 1928 kom pastor David Unell för två år och efterträddes av pastor A. Malmberg, vilken tjänade till 1934. Åren 1935—1937 innehades platsen av pastor H. Wassberg och åren 1938—1944 av E. Sundin samt åren 1945—1955 av J. A. Engström.

Lokalfrågan var till att börja med rätt svårlöst för församlingen. Som tidigare nämnts samlades man den första tiden hos Skarpa Olof Persson i Bränderna med sina sammankomster. Senare fick församlingen mötesplats hos Anna Jansson, Ham-marn, Kyrkbyn. 1882 skänktes till församlingen tomtmark på Nordanå nr 2 av bröderna Hans och Olof Olsson. Där byggdes det första kapellet, som invigdes för sitt ändamål i okt. 1884. Kapellet i Nordanå försäldes senare och en ny lokal anskaffades i Kyrkbyn. Det nuvarande Salemkapellet invigdes för sitt ändamål den 11 dec. 1910. Det blev en dubbelhögtid, emedan församlingen samma dag installerade pastor Henning Söderberg som föreståndare.

Alfta baptistförsamling är den äldsta frikyrkliga verksamhet, som bedrivits i Alfta. Endast fyra nu verkamma baptistförsamlingar inom Hälsingland äro äldre, nämligen Bergsjö 1857, Gnarp 1857, Bollnäs och Forsa 1856.

Under de förflutna 100 åren

ha 399 personer tillhört församlingen och den består för närvarande av 47 medlemmar.